

St David's Day Dydd Gŵyl Dewi

earlyyears.wales
blynyddoeddcynnar.cymru

Early Years Wales 2018 / Blynyddoedd Cynnar Cymru 2018. Registered in Wales / Gofrestredi yn Cymru.
Registered Office Unit 1, Coopers Yard, Curran Road, Cardiff, CF10 5NB / Swyddfa Gofrestredig: Uned 1, Iard y
Cowper, Ffordd Curran, Caerdydd, CF10 5NB Company limited by guarantee / Cwmni cyfyngedig trwy
warant 3164233. Charity / Elusen 1056381

0 1
0 3
2 3

- 02 - 03 Who was St David? Pwy oedd Dewi Sant?
- 04 - 05 Three facts about St David Tri ffaith am Dewi Sant
- 06 - 13 Activities Gweithgareddau
- 14 Songs Caneuon
- 15 Contact the team Cysylltu â'r tîm

St David illustration, by Jonathan Edwards
© Jonathan Edwards jonathan-e.com

St David (or Dewi Sant in Welsh) was born in the year 500 and is the son of Sandde Prince of Powys, and St Non, and grandson of the King of Ceredigion, Ceredig of Cunedda. It was believed that Dewi is the nephew of King Arthur.

Dewi grew up to be a priest, being educated at the monastery of Hen Fynyw under the tutorage of St. Paulinus. According to legend David performed several miracles during his life including restoring Paulinus' sight.

Perhaps the most well-known story regarding David's life took place at the Synod of Llanddewi Brefi, where it was to be decided whether David was to become Archbishop. Such a large crowd has gathered to hear him speak that one of the congregations remarked 'We won't be able to see or hear him'.

At that instant, the ground rose so everyone could see and hear David and a white dove sent by God landed and sat upon his shoulder. Unsurprisingly, he became Archbishop.

St David illustration, gan Jonathan Edwards
© Jonathan Edwards jonathan-e.com

Ganed Dewi Sant (neu Dewi Sant yn Gymraeg) yn y flwyddyn 500, fab i Sandde y Tywysog Powys, a Santes Non, ac yn wŷr i frenin Ceredigion, Ceredig o Cunedda. Credid fod Dewi yn nai i'r Brenin Arthur.

Tyfodd Dewi i fod offeiriad, gan gael ei addysg ym mynachlog Hen Fynyw dan diwtoriaeth Sant Paulinus. Yn ôl y chwedl fe berfformiodd Dewi sawl gwyrth yn ystod ei fywyd gan gynnwys adfer golwg Paulinus.

Efallai stori'r fwyaf adnabyddus am fywyd Dewi gael ei chynnal yn Synod Llanddewi Brefi, a phenderfynwyd a oedd Dewi i ddod yn Archesgob. Oedd tyrfa mor fawr wedi ymgasglu i'w glywed yn siarad, gweithiodd un o'r cynulleidfaoedd 'Fyddwn ni ddim yn gallu ei weld na'i glywed'.

Ar y wib honno, cododd y ddaear fel y gallai pawb weld a chlywed Dewi a glaniodd dwf wen a anfonwyd gan Dduw ar ei ysgwydd. Nid yw'n syndod daeth yn Archesgob.

St David was born during a ferocious storm on a cliff-top rock in Pembrokeshire. During the storm, which prevented anyone reaching St David's mother to assist her, a bolt of lightning is said to have struck the rock, splitting it in two. The spot is marked by the ruins of Non's Chapel, and a nearby well is said to have healing powers.

His motto lives on. His last words to his followers were: 'Be joyful, keep the faith, and do the little things that you have heard and seen me do.' The phrase 'Gwnewch y pethau bychain mewn bywyd' - 'Do the little things in life' - is still well-known in Wales.

The relics of St David, including his remains and burial artefacts, were originally kept in a portable casket on the stone base of the shrine at St David's Cathedral in Pembrokeshire. In the 13th century, the cathedral was attacked by Vikings during raids, and the shrine was stripped of its precious metals.

Ganwyd Dewi Sant yn ystod storm ffyrnig ar graig ben clogwyn yn Sir Benfro. Yn ystod y storm, a oedd yn atal unrhyw unrhyg cyrraedd Non i'w chynorthwyo, dywedir bod bollt o fellt wedi taro'r graig, ei torri'n ddau. Mae Capel Non yn nodi'r fan, a dywedir fod gan ffynnon gyfagos bwerau iacháu.

Mae ei arwyddair yn byw ymlaen. Ei eiriau olaf i'w ddilynwr oedd: 'Byddwch lawen, cadw'r ffydd, a gwna'r pethau bychain rwyt ti wedi eu clywed a'm gweld i'n eu gwneud.' Mae'r ymadrodd 'Gwnewch y pethau bychain mewn bywyd' - 'Do the little things in life' - yn dal i fod yn adnabyddus yng Nghymru.

Yn wreiddiol cadwyd creiriau Dewi Sant, yn gynnwys ei weddillion a'i arteffactau claddu, mewn caseg gludadwy ar waelod carreg y cysegr yn Eglwys Gadeiriol Tyddewi yn Sir Benfro. Yn y 13g, ymosodwyd ar yr eglwys gadeiriol gan Lychlynwyr yn ystod cyrchoedd, a chafodd y cysegr ei thynnu o'i metelau gwerthfawr.

Dragon Sock

Instructions:

Cut two wings and a tail from red craft foam. Decorate with glitter glue. Put the sock over your hand and mark where you want the eyes, wings and tail to go. Now lay the sock flat and glue on the tail, wings and eyes.

While this is drying make your flames by cutting out a flame shape from yellow foam, a slightly smaller one from orange foam and an even smaller one from yellow foam. Glue them together in a pile.

Put on the sock puppet, using your thumb as the lower part of the mouth, and mark where the flames will go.

Take off the puppet and glue on the flames. These will need to face the back of the sock so that they turn the right way around when you put in your thumb.

You will need:

- A red sock
- Red, yellow and orange craft foam
- Red glitter glue
- Fabric glue
- Wiggle eyes
- Fabric pen

Hosan Ddraig

Cyfarwyddiadau:

Torrwch ddwy adain a chynffon o ewyn crefft coch. Addurnwch gyda'r glud glitter. Rhowch y hosan dros eich llaw a marcio lle rydych chi eisiau i'r llygaid, yr adenydd a'r gynffon fynd. Gosod yr hosan yn wastad a gludwch yr gynffon, yr adenydd a'r llygaid.

Tra bod hyn yn sychu gnewch eich fflamau drwy dorri siâp fflam allan o ewyn melyn, un ychydig yn llai o ewyn oren ac un llai fyth o ewyn melyn. Gludiwch nhw ei gilydd mewn pentwr.

Rhowch ar y pyped hosan, gan ddefnyddio'ch bawd fel rhan isaf y geg, a marcio lle bydd y fflamau'n mynd.

Tynnwch y pyped a gludwch y fflamau. Bydd angen i'r rhain wynebu cefn y hosan fel eu bod yn troi'r ffordd iawn pan fyddwch chi'n rhoi yn eich bawd i fewn.

Bydd angen:

Sanau coch
Ewyn crefft goch,
felyn ac oren
Glud glitter coch
Glud ffabrig
Llygaid wigl
Pen ffabrig

Cardboard Daffodils

Instructions:

Paint the bottom of an egg box orange. Leave to dry.

Cut out 6 flower shapes from yellow card.

Cut the egg box into individual compartments, gluing them to the centre of the flower shapes as the trumpet.

Tape a green straw to the back of each daffodil.

You will need:

Egg box

Orange paint

Yellow card

Glue

Green drinking straws

Sticky tape

Cennin Pedr Cardfwrdd

Cyfarwyddiadau:

Peintiwch waelod bocs wyau oren. Gadael i sychu.

Torrwch 6 siâp blodau allan o gerdyn melyn.

Torrwch y blwch wŷ yn adrannau unigol, gan eu gludo i ganol y siapiau blodau fel y trymped.

Tapiwch wellt gwyrdd i gefn pob cennin pedr.

Bydd angen:

Bocs wyau

Paent oren

Cerdyn melyn

Glud

Gwellt yfed gwyrdd

Tâp gludiog

Welsh Lady Craft

Instructions:

Glue the ball to the bottom of the cup. Paint the ball pink and the cup black. Leave to dry. Cut a small collar of lace and glue this to the top of the cup where it meets the ball.

Make an apron from a rectangle of white paper glued to the front of the cup and a strip of white paper glued around the middle of the cup at the top of the rectangle.

Make two arms from rectangles of white card, and glue these to the sides of the cup. Cut a cape from red fabric and glue it around the top of the cup.

To make the hair cut lengths of wool and glue to the top of the ball so they hang down either side. To make the hat, cut a circle of black paper and a strip about 8cm by 6cm. Roll the strip into a tube and glue it to secure it. Snip along the bottom of the tube and fold the trimmed edges in. Glue the tube to the centre of the circle. Glue a ring of lace around the edge of the other side of the circle. Now glue the hat to the top of the head.

Finish off by gluing on two wiggle eyes and drawing a mouth and nose.

You will need:

- Polystyrene ball
- Paper cup
- Glue
- Black paint
- Pink paint
- Black paper
- White paper
- Red fabric
- White lace
- Wool for hair
- Wiggle eyes
- Red pen

Crefft Gymres

Cyfarwyddiadau:

Gludwch y bêl i waelod y cwpan. Peintio'r bêl yn binc a'r cwpan yn ddu. Gadael i sychu. Torrwch goler fechan o les a gludwch hyn i ben y cwpan lle mae'n cwrdd â'r bêl.

Gwneud ffedog o betryal o bapur gwyn wedi'i gludo i flaen y cwpan a stribed o bapur gwyn wedi'i ludo o gwmpas canol y cwpan ar frig y petryal.

Gwnewch ddwy fraich o betryalau o gerdyn gwyn, a gludwch y rhain i ochrau'r cwpan. Torrwch wedd o ffabrig coch a'i gludo o gwmpas top y cwpan.

I wneud y gwallt dorri darnau o wlân a glud i dop y bêl fel eu bod yn hongian i lawr y naill ochr a'r llall. I wneud yr het, torrwch gylch o bapur du a stribed tua 8cm wrth 6cm. Rholiwch y stribed i mewn i diwb a'i gludo i'w sicrhau. Snip ar hyd gwaelod y tiwb a phlygu'r ymylon trimmed i mewn. Gludwch y tiwb i ganol y cylch. Gludwch gylch o lach o amgylch ymyl ochr arall y cylch. Nawr gludwch yr het i ben y pen.

Gorffennwch drwy gludo ddau lygad wigl a thynnu ceg a thrwyn.

Bydd angen:

Pêl polystyren
Cwpan papur
Glud
Paent du
Paent pinc
Papur du
Papur gwyn
Ffabrig coch
Llaethlys gwyn
Gwlân am wallt
Llygaid wigl
Pen coch

Cardboard Dragons

Instructions:

Start by cutting a section from your egg carton to make the dragon's head and make an open mouth. Paint the cardboard tube to make the dragon's body and paint the head.

Glue the head to the top of the dragon's body and some googly eyes. Cut out wings from craft foam. Then cut out feet, arms, and horns and attach them.

Cut the tail from cereal box cardboard, or something similar. Paint it to match the dragon, and then glue on spikes. To attach the tail, cut a slit in the cardboard tube and then insert the tail. This is easier than trying to glue the tail to the tube.

Cut flames out of paper and insert them in the dragon's mouth.

You will need:

Toilet paper roll

Cardboard egg carton

Cereal box or something similar

Craft foam

Googly eyes

Paint

Scissors

Glue

Construction paper

Dreigiau cardfwrdd

Cyfarwyddiadau:

Dechreuwch drwy dorri rhan o'ch carton wŷ
wneud pen y ddraig a gwnewch geg agored.
Peintio'r tiwb cardbord i wneud corff y ddraig a
phaentio'r pen.

Gludwch y pen i ben corff y ddraig a rhai llygaid
googlyd. Torrwch adenydd allan o ewyn crefft.
Yna torrwch draed, breichiau, a chyrn a'u atodi.

Torrwch y gynffon o gardfwrdd bocs
grawnfwyd, neu rywbeth tebyg. Ei baentio i gyd-
fynd â'r ddraig, ac yna gludo glud ar bigau. I
atodi'r gynffon, torrwch slefrod yn y tiwb
cardbord ac yna mewnosod y gynffon. Mae hyn
yn mwy haws na cheisio gludo'r gynffon i'r tiwb.

Torrwch fflamau allan o bapur a'u mewnosod
yng ngheg y ddraig.

Bydd angen:

Rholiau papur tŷ bach
Carton wŷ cardfwrdd

Bocs grawnfwyd neu rywbeth tebyg

Ewyn crefft

Llygaid googlyd

Paent

Siswrn

Glud

Papur adeiladu

Dewch i ddathlu Dewi Sant,
Dydd Gwyl Dewi Sant x3
Dewch i ddathlu Dewi Sant,
Dydd Gwyl Dewi Sant x2

Canu, Dawnsio, Hwyl a Sbri,
Dydd Gwyl Dewi Sant x3
Canu, Dawnsio, Hwyl a Sbri,
Dydd Gwyl Dewi Sant x2

Gwisgwch Cennin Pedr Hardd,
Dydd Gwyl Dewi Sant x3
Gwisgwch Cennin Pedr Hardd,
Dydd Gwyl Dewi Sant x2

Oh Oh Oh, Dydd Gwyl Dewi Sant,
Dewch I Ddathlu Blant
Gweithwch Hi Hip Hwre!
Oh Oh Oh, Dydd Gwyl Dewi Sant,
Dewch I Ddathlu Blant
Gweithwch Hi Hip Hwre!

Dydd Gwyl Dewi,
Dydd Gwyl Dewi,
Dydd Gwyl Dewi Dewi Sant,
Phawb yn cofio,
Am yr wythnos,
Phawb i cofio Dewi Sant

to the tune of / i'r dôn
'Oh my darling'

scan the QR code to hear the song
sganio'r cod QR i glywed y gân

St David illustration, by/gan Jonathan Edwards
© Jonathan Edwards jonathan-e.com

Early Years Wales is funded by Welsh Government to provide high quality and relevant Welsh support to the early years workforce in Wales. With over 30 years combined experience of the using Welsh in the early years we can provide the bespoke support required for the language to thrive in your provision.

Mae Llywodraeth Cymru yn ariannu Blynyddoedd Cynnar Cymru i ddarparu cymorth Cymreig o ansawdd uchel a pherthnasol i weithlu'r blynyddoedd cynnar yng Nghymru. Gyda dros 30 mlynedd cyfunol o brofiad o ddefnyddio'r Gymraeg yn y blynyddoedd cynnar, gallwn ddarparu'r gefnogaeth bwrpasol sydd ei hangen i'r iaith ffynnu yn eich darpariaeth.

Matt Anthony

matthewa@earlyyears.wales

02920451242

07788313845

Welsh Language Project Lead
Arweinydd Prosiect yr Iaith
Gymraeg

Siobhan Chambers

siobhanc@earlyyears.wales

01745530111

07814832652

Welsh Language Development
Officer
Swyddog Datblygu'r Iaith
Gymraeg